

РЕЙ БРЕДЪРИ ТЪЛПАТА

Превод от английски: Венцислав Божилов, 2008

chitanka.info

Господин Сполнър скри лице в ръцете си.

Последва усещането за движение в пространството, съвършеният мъчителен писък, блъскането на колата в стената, преминаването ѝ през нея, политането ѝ надолу като играчка и изхвърлянето му от купето. После — тишина.

Тълпата приближаваше тичешком. Чу ги съвсем слабо от мястото, където лежеше. Можеше да познае възрастта и размерите им по звука на многобройните им крака по лятната трева, плочките на тротоара и асфалта на улицата; и по дълбаенето през тухлите към мястото, където колата му висеше наполовина в нощното небе с все още въртящи се колела, подобни на пуснати на празни обороти центрофуги.

Не знаеше откъде се е появила тълпата. Мъчеше се да остане в съзнание и тогава лицата се скупчиха около него, струпаха се отгоре му като огромни блестящи листа на огънати дървета. Виждаше пръстен от местещи се, притискащи, променящи се лица, които гледаха надолу, гледаха надолу и четяха момента на живот или смърт по лицето му, правеха от него лунен часовник, при който от лунните лъчи носът хвърляше сянка върху бузата му, за да отбележи времето на дишане или бездиханност.

Колко бързо се събира тълпа, помисли си той. За нула време от нищото, със скоростта на свиваща се зеница.

Сирена. Полицейски глас. Движение. Кръв потече от устните му и го преместиха в линейка. Някой попита „Мъртъв ли е?“ „Не, не е“ — отвърна друг. А трети каза: „Няма да умре, няма да умре“. Видя лицата на тълпата в нощта и по израженията им позна, че няма да умре. И това бе странно. Видя лицето на мъж — слабо, будно, бледо; човекът преглътна и прехапа устни, явно здравата му бе призляло. Имаше и една дребна жена с червена коса и прекалено червени бузи и устни. Малко момче с луничаво лице. И лицата на други. Старец със сбръчкана горна устна, възрастна жена с бенка на брадичката. Всички бяха дошли... но откъде? От къщи, коли, алеи, от околния, разтърсен от катастрофата свят. От пресечките, хотелите и минаващите коли, сякаш от нищото.

Тълпата го гледаше; и той ги гледаше и изобщо не ги харесваше. В тях имаше нещо ужасно нередно. Не можеше да каже какво точно.

Бяха нещо много по-лошо от онова, което му бе направила бездушната машина.

Вратата на линейката се затръшна. Видя как тълпата надничаше, продължаваше да наднича през прозореца. Тълпата винаги се събира тъй бързо, тъй странно бързо, за да направи кръг, да се взира, да пипа, да ахка, да пита, да сочи, да пречи, да разваля уединението на агонията с неприкритото си любопитство.

Линейката потегли. Той се отпусна, но лицата продължиха да го зяпат дори след като затвори очи.

Колелата се въртяха дни наред в съзнанието му. Едно колело, четири, въртяха се и бръмчаха, отново и отново.

Знаеше, че това е нередно. Имаше нещо нередно с колелата и цялата катастрофа, забързаните стъпки и любопитството. Лицата от тълпата се смесваха и въртяха с дивата скорост на колелата.

Събуди се.

Слънчева светлина, болнична стая и нечия ръка, мереща пулса му.

— Как се чувствате? — попита докторът.

Колелата избледняха. Господин Сполнър се огледа.

— Добре... предполагам.

Опита се да намери подходящите думи. За катастрофата.

— Докторе?

— Да?

— Онази тълпа... снощи ли беше?

— Преди два дни. Тук сте от вторник. Обаче сте добре. Ще се оправите. Ще се вдигнете на крака за нула време.

— Тълпата. И нещо около колелата. Катастрофата може ли да накара човек да е... ами... малко не на себе си?

— Понякога, за известно време.

Лежеше, взираше се нагоре към доктора.

— А да засегне усещането за време?

— Паниката понякога го прави.

— Да кара минутата да изглежда като час или пък часът — като минута?

— Да.

— Нека ви кажа тогава. — Усети леглото под себе си и слънчевите лъчи по лицето си. — Ще си помислите, че съм луд. Знаем, карах прекалено бързо. Изхвъркнах през бордюра и се блъснах в онази стена. Бях ранен и безчувствен, така е, но въпреки това помня разни неща. Най-вече тълпата.

Замълча за момент, след което реши да продължи. Изведнъж разбра какво не му дава покой.

— Тълпата се събра прекалено бързо. Трийсет секунди след сблъсъка ме бяха наобиколили от всички страни и ме зяпаха... не е нормално да дотичат толкова бързо, толкова късно през нощта...

— Само си мислите, че са минали трийсет секунди — каза докторът. — Сигурно са минали три или четири минути. Възприятията ви...

— Да, ясно — възприятията ми, катастрофата. Но аз бях в съзнание! Спомням си едно нещо, което свързва всичко и го прави шантаво, Бога ми, и то ужасно шантаво. Колелата на колата ми, обърнати нагоре. Продължаваха да се въртят, когато тълпата се беше събрала!

Докторът се усмихна.

— Съвсем сериозно! — продължи мъжът в леглото. — Колелата продължаваха да се въртят, при това бързо — предните колела! А това не продължава много дълго, триенето ги кара да спрат. А те наистина се въртяха!

— Объркан сте — каза докторът.

— Не съм объркан. Улицата беше пуста. Не се виждаше жива душа. А после стана катастрофата, колелата продължаваха да се въртят и всички онези лица се оказаха над мен, за нула време. И от начина, по който ме гледаха, си знаех, че няма да умра...

— Най-обикновен шок — заяви докторът и се отдалечи в слънчевата светлина.

Изписаха го след две седмици. Прибра се с такси. Разни хора идваха да го видят, докато беше на легло, и той разказа на всички за катастрофата, за въртящите се колела, за тълпата. Всички се смееха на тревогите му и махваха с ръка.

Той се наведе напред и почука по стъклото на шофьора.

— Какво става?

Шофьорът се обърна.

— Съжалявам, шефе. Ужасно е да се шофира в този град. Пред нас има катастрофа. Ще заобикаляме ли?

— Да. Не. Не! Чакай. Карайте напред. Да... да видим какво е станало.

Таксито потегли напред, бибипкаше.

— Ама че шантаво — каза шофьорът. — Хей, *ти!* Разкарай се от пътя! Шантава работа — повтори той по-тихо. — Пълно е с народ. Ама че любопитковци.

Господин Сполнър сведе поглед и видя, че пръстите му треперят на коляното му.

— И вие ли сте го забелязали?

— Естествено — каза шофьорът. — Винаги е така. Винаги се събира тълпа. Направо да си помислиш, че са прегазили родните им майки.

— Събират се ужасно бързо — каза мъжът от задната седалка.

— Същото е при пожар или експлозия. Няма жива душа. Бум. Купища народ навсякъде. Направо не зная.

— Да сте виждали катастрофа през нощта?

Шофьорът кимна.

— Разбира се. Пак същото. Винаги има тълпа.

Стигнаха катастрофата. На паважа лежеше тяло. Усещаш наличието на тяло дори и да не можеш да го видиш. Заради тълпата. Тълпата, този път обърната с гръб към него и таксито. Той отвори прозореца и несмалко да се развика. Но не посмя. Ако го направеше, може би щяха да се обърнат към него.

А той се страхуваше да види лицата им.

— Май ми е писано да се натъквам на злополуки — каза той в офиса си. Бе късен следобед. Приятелят му седеше от другата страна на бюрото и слушаше. — Тази сутрин излизам от болницата и още на път към къщи попаднахме на катастрофа.

— Нещата се повтарят циклично — каза Морган.

— Нека ти разкажа за моята катастрофа.

— Вече чух. Всичко.

— Шантава работа, нали?

— Да. Какво ще кажеш за едно питие?

Разговаряха още около час. През цялото време някъде в подсъзнанието на Сполнър тиктакеше мъничък часовник. Часовник, който не се нуждаеше от навиване. Споменът за някои дреболии. Колела и лица.

Към пет и половина отвън се чу остър писък на метал. Морган кимна и погледна през прозореца.

— Нали ти казах. Цикли. Камион и кремав кадилак. Аха.

Сполнър отиде до прозореца. Беше му страшно студено. Загледа часовника си — малкото циферблатче на секундарника. Една, две, три, четири, пет секунди — тичащи хора — осем, девет, десет, единайсет, дванайсет — отвсякъде тичаха хора — петнайсет, шестнайсет, седемнайсет, осемнайсет — още хора, още коли, още ревящи клаксони. Странно дистанциран, Сполнър наблюдаваше сцената като пуснат отзад напред запис на експлозия, при който фрагментите от детонацията се събират обратно в точката на имплозия. Деветнайсет, дваисет, дваисет и една секунди — и тълпата бе налице. Останал без думи, Сполнър махна към нея.

Беше се събрала прекалено бързо.

Видя тялото на жената миг преди тълпата да го погълне.

— Май ти е лошо — каза Морган. — На. Допий си питието.

— Добре съм. Нищо ми няма. Остави ме на мира. Добре съм. Виждаш ли онези хора? Можеш ли да различиш някой от тях? Искане ми се да можехме да ги видим по-отблизо.

— Къде тръгна, по дяволите? — възкликна Морган.

Сполнър излетя през вратата, следван от приятеля си, и се понесе с максимална скорост надолу по стълбите.

— Идвай, и по-бързо.

— Леко, още не си се оправил!

Излязоха на улицата. Сполнър си запробива път напред. Стори му се, че видя червенокоса жена с прекалено много червено по бузите и устните.

— Ето там! — Обърна се трескаво към Морган. — Видя ли я?

— Коя?!

— По дяволите! Изчезна. Скри се в тълпата!

Тълпата бе навсякъде около тях, дишаща, гледаща, местеща се, смесваща се, мърмореща и изпречваща се на пътя му, докато се

опитваше да се придвижи през нея. Явно червенокосата жена бе забелязала приближаването му и бе избягала.

Второ познато лице! Малко луничаво момче. Но на този свят има безброй луничави момчета. Пък и така или иначе, нямаше значение — преди да успее да стигне до него, момчето побягна и изчезна сред хората.

— Мъртва ли е? — попита нечий глас. — Мъртва ли е?

— Умира — отвърна някой друг. — Ще умре, преди да пристигне линейката. Не трябваше да я местят. Не трябваше да я местят.

Всички лица в тълпата — познати и същевременно непознати, наведени надолу, гледащи, взиращи се.

— Хей, господине, спрете да се блъскате.

— Къде се ръгаш бе, приятел?

Сполнър отстъпи назад и Морган успя да го хване, преди да падне.

— Ама че си глупак! Още не си добре. Защо ти трябваше да слизаш долу, по дяволите? — зачете му конско Морган.

— Не зная. Наистина не зная. Преместили са я, Морган. Някой я е преместил. Никога не бива да местиш пострадали при катастрофа. Това ги убива. Убива ги.

— Да. Типично за хората. Ама че идиоти.

Сполнър внимателно подреждаше вестникарските изрезки.

— Каква е идеята? — попита Морган. — След катастрофата всяка пътна злополука като че ли е станала част от теб. Какво е това?

— Изрезки за катастрофи и снимки. Виж ги. Не, не гледай колите, а тълпите около тях. Ето — посочи Сполнър. — Сравни снимката от окръг Уилшир с тази от Уестууд. Никаква прилика. А сега вземи снимката от Уестууд и я сложи до тази, направена пак там, но преди десет години. — Той посочи отново. — Тази жена се вижда и на двете снимки.

— Съвпадение. Случило се е да бъде там през трийсет и шеста, а после и през четиридесет и шеста.

— Ако беше веднъж, може би щеше наистина да е съвпадение. Но дванайсет пъти за период от десет години, когато катастрофите стават на разстояние най-много три мили една от друга — едва ли. Ето. — Той му подаде десетина снимки. — Има я на всяка!

— Може да е извратена.

— Не става въпрос за това. Как *успява* да се озове на място толкова бързо след катастрофата? И защо е с едни и същи дрехи на снимки, правени в течение на цяло десетилетие?

— Проклет да съм, наистина е така.

— И на всичкото отгоре защо стоеше над *мен* преди две седмици, в нощта на моята катастрофа?

Изпиха по едно питие. Морган прерови папките.

— Какво, да не си наел хора да ти събират изрезки от вестниците, докато си лежал в болницата?

Сполнър кимна. Морган отпи от питието си. Ставаше късно. Уличните лампи под офиса започваха да се включват.

— И какво излиза от всичко това?

— Не зная — каза Сполнър. — Ясно е само, че има основен закон за катастрофите. *Събира се тълпа*. Винаги. И също като нас двамата, разни хора са се питали години наред защо тълпите се събират толкова бързо. И как? Зная отговора. Ето го!

Той захвърли изрезките на бюрото.

— Плашещо е.

— Тези хора... не може ли да са ловци на силни изживявания, извратени любители на сензации със страст към кръв и гадни гледки?

Сполнър сви рамене.

— Нима това обяснява появата им на всяка катастрофа? И обърни внимание, че стриктно спазват определени територии. Катастрофа в Брентууд ще събере една група. Злополука в Хънтингтън Парк — друга. Има обаче и норма за лицата. Винаги се появява определен процент от тях.

— Значи не *всички* присъстващи са едни и същи, така ли?

— Естествено, че не. Катастрофите привличат и обикновени хора, след известно време. Оказва се обаче, че тези пристигат винаги *първи*.

— Но кои са те? Какво искат? Продължаваш с намеците и не казваш нищо. За Бога, явно имаш някаква идея. Уплашил си се, а сега изнервяш и мен.

— Опитах се да стигна до тях, но винаги някой ми пречи и винаги закъснявам. Смесват се с останалите и изчезват. Тълпата като

че ли осигурява защита на някои от членовете си. Виждат ме, когато ги приближавам.

— Прилича ми на нещо като клика.

— Имат едно общо нещо. Винаги се появяват заедно. При пожар, експлозия или в района на някоя престрелка, при всяка публична демонстрация на онова нещо на име смърт. Лешояди, хиени или светци, не зная какви са. Просто не зная. Смятам обаче тази вечер да ида в полицията. Това продължава достатъчно дълго. Днес някой от тях е преместил тялото на жената. А не е бивало да я докосват. Това я е убило.

Прибра изрезките в куфарчето си. Морган стана и се пъкна в палтото си. Сполнър щракна закопчалките на куфарчето.

— Или пък... просто ми хрумна...

— Какво?

— Може би са *искали* да умре.

— Но защо?

— Кой знае? Ще дойдеш ли с мен?

— Извинявай. Късно е. Ще се видим утре. Късмет.

Излязоха заедно.

— Много поздрави на ченгетата. Мислиш ли, че ще ти повярват?

— Ще повярват, и още как. Приятна вечер.

Караше бавно през центъра.

„Трябва да стигна — каза си. — Жив“.

Бе доста шокиран, но някак си не и особено изненадан, когато камионът излетя от пресечката право към него. Тъкмо се поздравяваше за наблюдателността си и повтаряше наум какво ще каже в полицията, когато голямата машина блъсна колата му. Всъщност не бе неговата кола, и това не му даваше мира. Съзнанието му бе твърде заето, докато се подмяташе първо насам, после натам и си мислеше: „Ама че история, Морган си тръгна и ми остави втората си кола за няколко дни, докато поправят моята, а аз отново оплесквам всичко“. Предното стъкло го блъсна в лицето. Тялото му свирепо се разтресе и се замята няколко пъти назад-напред. После всички движения спряха и настъпи тишина; остана да го изпълва единствено болката.

Чу стъпките им — тичащи, все по-близо и по-близо. Напипа дръжката на вратата. Тя изщрака. Падна като пиян на улицата и остана

да лежи с опряно на асфалта ухо, слушаше ги как приближават. Беше като порой с безброй тежки, средни и малки капки, докосващи земята. Изчака няколко секунди да стигнат до него. После слабо, с очакване, обърна глава и погледна.

Тълпата се беше събрала.

Надушваше дъха им, смесените миризми на многото хора, изсмукващи и изсмукващи така необходимия за оцеляването му въздух. Тълпяха се, блъскаха се и изсмукваха въздуха около жадно отворената му уста, докато се мъчеше да им каже да отстъпят назад и да не го оставят във вакуум. Главата му кървеше ужасно. Опита се да помръдне и осъзна, че нещо не е наред с гръбнака му. Не го бе усетил при сблъсъка, но гръбнакът му бе пострадал. Не смееше да помръдне.

Не можеше да говори. Отвори уста, но от нея се чу само хъхрене.

— Помогни ми — каза някой. — Да го обърнем в по-удобно положение.

Мозъкът на Сполнър сякаш щеше да се пръсне.

Не! Не ме местете!

— Ще го преместим — небрежно каза гласът.

Идиоти такива, ще ме убиете! Недейте!

Но не можеше да го произнесе на глас. А само да го помисли.

Нечии ръце го хванаха. Започнаха да го повдигат. Изкрещя и се задави от пристъп на гадене. Изпънаха го като бастун; вътрешно се гърчеше в агония. Двама мъже го направиха. Единият бе слаб, буден, блед, разтревожен, млад. Другият — много възрастен, със сбръчкана горна устна.

Беше виждал тези лица.

— Той... мъртъв ли е? — попита познат глас.

— Не — отвърна друг, който също му напомняше нещо. — Още не е. Но ще умре, преди да пристигне линейката.

Беше абсолютна нелепица, истински абсурд. Като при всяка катастрофа. Изпищя истерично към плътната стена от лица. Бяха навсякъде около него, тези съдии и заседатели с лица, които бе виждал и преди. Преброи ги през вълните на болката.

Луничавото момче. Старецът със сбръчканата горна устна.

Червенокосата и червенобузеста жена. Старицата с бенка на брадичката.

Зная за какво сте тук, помисли си той. За същото, за което сте и на всяка друга катастрофа. Да сте сигурни, че ще живеят и умрат подходящите хора. Затова ме вдигнахте. Знаете, че това ще ме убие. Знаете, че щях да оцелея, ако ме бяхте оставили.

И така е било от самото начало, откакто са започнали да се събират тълпи. Много по-лесно ви е да убиете по този начин. Алибито ви е съвсем просто — не сте знаели колко опасно е да се мести ранен човек. Не сте искали да му направите нищо лошо.

Погледна към тях, над тях и изпита любопитство като намиращ се в дълбока вода човек, гледащ към хората на моста. Кой сте вие? Откъде сте дошли и как се събирате толкова бързо? Вие сте тълпата, която е винаги на място, отнема въздуха, от който се нуждаят дробовете на умирация, и заема пространството, в което би трябвало да остане самичък. Стъпкват хората, за да сте сигурни, че ще умрат, това сте. Познавам ви *всичките*.

Бе като учтив монолог. Не казаха нищо. Лица. Старецът. Червенокосата жена.

Някой вдигна куфарчето му.

— Чие е това?

Мое! Това е доказателство срещу всички вас!

Обърнати към него очи. Блестящи очи под разрошена коса или периферии на шапки.

Лица.

Отнякъде се чу вой на сирена. Линейката идваше.

Но когато погледна лицата, техните изражения, формите им, Сполнър разбра, че е прекалено късно. Прочете го в лицата им. *Те знаеха*.

Опита се да заговори. Успя да произнесе няколко думи.

— Май... май... ще се присъединя към вас. Май... май ще стана един... от... групата ви.

После затвори очи и зачака линейката.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.